

УДК 005.21:004

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.201.79-84>**Коваленко Н.В.**

доктор економічних наук

Національний транспортний університет

Kovalenko Nataliia

Dr. of Economic Sc.

National Transport University

<https://orcid.org/0000-0001-8011-1373>**Юрченко О.А.**

кандидат економічних наук

Київський столичний університет ім. Бориса Грінченка

Yurchenko Oleksandr

PhD in Economic Sc.

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

<https://orcid.org/0000-0002-8447-6510>

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ УКРАЇНСЬКИХ ІТ-КОМПАНІЙ: ЧИННИКИ ВПЛИВУ ТА ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

У статті розглянуто основні підходи науковців до трактування сутності конкурентних переваг підприємства та сформульовано авторське визначення цього терміну. Здійснено класифікацію конкурентних переваг українських ІТ-компаній за джерелами походження. Проаналізовано обсяги експорту ІТ-послуг з України за 2019-2024 рр., виявлено позитивні тенденції в конкурентних позиціях ІТ-сектору України у довоєнний період. Досліджено проблеми функціонування українських ІТ-компаній у період війни, серед яких основними названо зменшення чисельності працівників, тимчасове призупинення фінансування українських стартапів іноземними інвесторами, втрату командної стабільності, скорочення внутрішнього попиту на ІТ-послуги, нестійке забезпечення електроенергією та доступом до мережі Інтернет. Зроблено висновок, що управління конкурентними перевагами у воєнний період вимагає від українських ІТ-компаній виняткової гнучкості, стратегічного бачення та готовності до постійної трансформації.

Ключові слова: конкурентні переваги, внутрішні компетенції, інформаційні технології, ІТ-компанії, ІТ-послуги, експорт, цифрові інструменти, цифрова трансформація.

COMPETITIVE ADVANTAGES OF UKRAINIAN IT COMPANIES: INFLUENCE FACTORS AND MANAGEMENT PROBLEMS IN WAR CONDITIONS

The relevance of the proposed article is due to the significant role of the IT sector in the formation of Ukraine's GDP, as well as the emergence of a number of challenges that Ukrainian companies faced during the war. In this regard, the need to analyze the competitive advantages of Ukrainian IT companies and the factors influencing their formation is becoming more urgent. Improving their management should become the basis for the strategic development of the industry and increasing its stability in an unstable external environment. The purpose of the article is to analyze the competitive advantages of Ukrainian IT companies and the problems of managing them during the war period. The research used such scientific methods as abstraction and generalization, logical analysis, and the tabular and graphical method. The article analyzes scientific works that explore the essential characteristics of the concept of «competitive advantages». Based on the results of generalizing the analyzed definitions, it is proposed to interpret competitive advantages as a combination of a company's internal competencies and external favorable factors that together form its competitiveness in the market. The competitive advantages of Ukrainian IT companies were classified by sources of origin, dividing them into two groups – internal company competencies and external favorable factors. The volumes of exports of IT services from Ukraine for 2019-2024 and their share in the total volume of Ukrainian exports of services were analyzed, positive trends in the competitive positions of the IT sector of Ukraine in the pre-war period were identified. The problems of functioning of Ukrainian IT companies during the war were investigated, among which the main ones were a decrease in the number of employees, a temporary suspension of financing of Ukrainian startups by foreign investors, loss of team stability, a decrease in domestic demand for IT services, unstable supply of electricity and access to the Internet during military operations. It was concluded that managing competitive advantages during wartime requires exceptional

flexibility, strategic vision and readiness for constant transformation from Ukrainian IT companies.

Keywords: competitive advantages, internal competencies, information technologies, IT companies, IT services, export, digital tools, digital transformation.

JEL classification: L10, L86, H56

Постановка проблеми. На сучасному етапі економічного розвитку України важливу роль у формуванні валового внутрішнього продукту відіграє ІТ-сектор. Галузь є експортоорієнтованою та здебільшого орієнтується на замовників із країн Західної та Північної Європи. Проте, в умовах погіршення загальноекономічної ситуації, спричиненої, зокрема, війною, українські ІТ-компанії стикаються з низкою викликів, що призводить до зниження їхніх конкурентних позицій на міжнародному ринку. Крім зменшення обсягів ІТ-експорту, відбувається також скорочення внутрішнього попиту на ІТ-послуги, зокрема через брак коштів на фінансування ІТ-проектів, що негативно впливає на стабільність та перспективність розвитку галузі. У зв'язку з цим актуалізується необхідність аналізу конкурентних переваг українських ІТ-компаній та чинників впливу на їх формування. Удосконалення управління ними має стати основою для стратегічного розвитку галузі та підвищення її стійкості в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні аспекти досліджуваної теми знайшли своє відображення у працях таких науковців, як В. Бакай [1], В. Туряниця [2], Д. Цьвок [3], О. Вашків [4], Т. Халімон [5]. Зазначені дослідники ідентифікують конкурентні переваги підприємства, наводять їх класифікації, виокремлюють підходи до виявлення джерел формування конкурентних переваг підприємства. Дослідженню конкурентних переваг ІТ-сектору України присвячені напрацювання Т. Мельник та Є. Завгородньої [8], Г. Нямецук та Є. Петраш [10].

Водночас подальшого розгляду потребують деякі аспекти ідентифікації конкурентних переваг українських ІТ-компаній у період війни з метою пошуку шляхів підвищення стійкості галузі.

Мета статті – аналіз конкурентних переваг українських ІТ-компаній та проблем управління ними у воєнний період.

Виклад основних результатів дослідження. Сучасні науковці пропонують різноманітні підходи до обґрунтування змісту конкурентних переваг.

Так, В.Й. Бакай вважає, що конкурентні переваги – це здатність компанії зміцнювати власну конкурентну позицію на ринку, пристосовувати види господарської діяльності до обраної стратегії, обирати ефективну політику економічних відносин із конкурентами, швидко реагувати на зміни у конкурентному середовищі тощо [1, с. 146].

На думку В.В. Туряниці, головною конкурентною перевагою підприємства є здатність до постійного розвитку, яка досягається завдяки інтелектуалізації

факторів виробництва, веденню інноваційної та науково-технічної діяльності [2, с. 274].

Цьвок Д.Р. та Яворська Н.П. під цим терміном розуміють результат ініціативної діяльності підприємства, що визначає рівень його конкурентоспроможності завдяки особливостям та унікальності продукції, техніки та технологій, методів організації виробництва та збуту [3, с. 395].

Вашків О.П. зазначає, що конкурентна перевага – це вища компетентність підприємства в окремій (окремих) сфері діяльності або у випуску продукції, порівняно з конкуруючими підприємствами. Підприємство досягає конкурентної переваги, якщо воно краще за своїх суперників долає сили конкуренції [4, с. 98].

Такої ж думки дотримується і Халімон Т.М., трактуючи конкурентну перевагу як компетентність чи цінність, сформовану підприємством, яка забезпечує підвищення ефективності, прибутковості, гнучкості за рахунок пошуку нових можливостей та швидкої адаптації до викликів і трансформацій економічного простору [5, с. 153].

З погляду зарубіжних науковців, конкурентна перевага стосується факторів, які дозволяють компанії виробляти товари чи послуги краще або дешевше, ніж її конкуренти. Ці фактори дозволяють підприємцю генерувати більше продажів або вищу маржу порівняно з іншими на своєму ринку [6].

Отже, можна констатувати, що на сьогодні існує низка трактувань поняття «конкурентні переваги». Ми пропонуємо під цим терміном розуміти поєднання внутрішніх компетенцій компанії та зовнішніх сприятливих чинників, які в сукупності формують її конкурентоспроможність на ринку.

Варто зазначити, що конкурентні переваги підприємств значною мірою залежать від специфіки їх галузі. Кожен сектор економіки має свої пріоритети, ресурси та умови формування конкурентоспроможності. У цьому контексті ІТ-компанії вирізняються низкою конкурентних переваг, обумовлених як динамікою цифрових технологій, так і глобальним характером їхньої діяльності. Класифікація конкурентних переваг українських ІТ-компаній за джерелами походження наведена в табл. 1.

За цією класифікаційною ознакою конкурентні переваги ІТ-компаній розподілено на дві групи:

1) внутрішні компетенції компанії – контрольовані ресурси, вміння та практики, які формуються всередині компанії, забезпечують підвищення ефективності діяльності та безпосередньо залежать від управлінських рішень;

2) зовнішні сприятливі чинники – умови зовнішнього середовища, які компанія не створює сама, але може використовувати у своїх інтересах. Внутрішні конкурентні переваги формуються в

результаті цілеспрямованої роботи компанії над собою, тоді як зовнішні - це можливості, які потрібно вчасно виявити і правильно використати. Успішні ІТ-

компанії - це ті, які поєднують сильні внутрішні компетенції із здатністю адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Таблиця 1

Класифікація конкурентних переваг українських ІТ-компаній

Внутрішні компетенції компанії	Зовнішні сприятливі чинники
1. Кадровий потенціал: високий рівень технологічних компетенцій ІТ-спеціалістів; знання англійської мови; досвід міжнародної співпраці; гнучкість у форматах зайнятості (віддалена робота, гіг-модель)	1. Глобальний попит на ІТ-продукти: стійке зростання потреб у цифровізації бізнесу у всьому світі; попит на аутсорсингові та outstaffing-моделі; дефіцит ІТ-кадрів у розвинених країнах
2. Організаційні здібності: гнучка система управління проектами; сильна внутрішня культура та мотивація команд; наявність розподіленої інфраструктури (резервні офіси, клауд-рішення); адаптивність бізнес-моделі до змін середовища	2. Географічне положення та часовий пояс: зручне розташування України; географічна близькість до Європи; спілкування в реальному часі з європейськими клієнтами; часткове співпадіння з робочим днем клієнтів із США
3. Інноваційність і технологічна база: доступ до сучасних технологій і фреймворків; наявність власних продуктів або патентів; вміння швидко інтегрувати нові рішення (blockchain, big data); інвестиції в R&D	3. Конкурентоспроможна вартість послуг: помірні ставки у порівнянні з американськими та європейськими ІТ-компаніями; співвідношення «ціна-якість»; гнучкість у формуванні цінової політики
4. Репутаційний капітал: Надійність, підтверджена кейсами і клієнтськими відгуками; високі рейтинги на платформах (Clutch, Upwork, GoodFirms); активна участь у професійних спільнотах (Open Source, конференції)	4. Сприятлива податкова модель: спрощене оподаткування ІТ-сектору; податкові пільги для компаній, що працюють у правовому режимі Дія.City; відміна сплати ЄСВ (у воєнний період, до 2025 р.)
5. Здатність до глобальної експансії: досвід виходу на ринки США, ЄС, Азії; адаптація продуктів під локальні потреби; міжнародна юридична компетентність	5. Міжнародна підтримка та увага до України: підтримка міжнародних донорів, клієнтів та партнерів; репутаційна перевага компаній, які залишаються на плаву під час війни

Джерело: розробка автора

До групи «Внутрішні компетенції компанії» ми відносимо такі конкурентні переваги ІТ-компаній, як кадровий потенціал, організаційні здібності, інноваційність і технологічна база, репутаційний капітал, здатність до глобальної експансії. Серед внутрішніх конкурентних переваг українських ІТ-компаній однією з найголовніших слід назвати кадровий потенціал. Дослідники зазначають про наявність в Україні значної кількості талановитих ІТ-спеціалістів (біля 300 тис. осіб). Про високий рівень технологічних компетенцій українських ІТ-фахівців свідчить така інформація: понад 43% мають загальний досвід роботи в ІТ більше 6 років, з них 9% - понад 15 років; більш ніж 82% з усього пулу технічних талантів – спеціалісти кваліфікації Middle, Senior та Lead [7]. Високий рівень володіння ними англійською мовою значно спрощує комунікацію з іноземними замовниками.

Розвиток інновацій в ІТ-індустрії стимулюється функціонуванням в Україні ІТ-кластерів, акселераторів, коворкінгів, технопарків. Такі міста, як Київ, Львів, Харків, Дніпро та Одеса є активними ІТ-хабами.

Важливою конкурентною перевагою ІТ-компаній є здатність до глобальної експансії, яка проявляється в ефективному виході на міжнародні ринки та адаптації сервісів під вимоги іноземних клієнтів, що дозволяє формувати стійку клієнтську базу за межами країни, а це особливо важливо в умовах внутрішньої нестабільності. Здатність до глобальної експансії - це внутрішня компетенція ІТ-компанії, яка реалізується у зовнішньому середовищі і залежить від внутрішніх

можливостей: управління, кадрових ресурсів та технологій.

До групи «Зовнішні сприятливі чинники» включено такі конкурентні переваги: глобальний попит на ІТ-продукти, географічне положення та часовий пояс, конкурентоспроможна вартість послуг, сприятлива податкова модель та міжнародна підтримка України.

У світі відбувається стійке зростання потреб у цифровізації бізнесу, що при недостатності кваліфікованих ІТ-спеціалістів впливає на формування зовнішніх конкурентних переваг українських ІТ-компаній. Дослідники зазначають, що основною мотивацією іноземних ІТ-замовників до співпраці з країнами Східної Європи, в тому числі і з Україною, є дефіцит кваліфікованих ІТ-фахівців, який компанії зі США, Великої Британії, Мальти, Кіпру компенсують через аутсорсинг [8, с. 44].

Зовнішньою конкурентною перевагою українських ІТ-компаній є також конкурентна вартість послуг, адже вартість розробки програмного забезпечення в Україні значно нижча, ніж у США, Західній Європі чи Ізраїлі, при цьому якість залишається на високому рівні.

Завдяки зручному розташуванню України, її географічній близькості до Європи є можливість спілкування українських ІТ-фахівців в реальному часі з європейськими клієнтами. Часткове співпадіння робочого часу в Україні з робочим днем клієнтів із США дозволяє проводити без затримок спільні оперативні наради, швидко погоджувати завдання, не працювати виключно у «нічну зміну», як це

доводиться робити, наприклад, азійським командам із великим часовим зсувом. Переліт до більшості європейських столиць займає кілька годин, що полегшує офлайн-комунікацію.

Зазначені конкурентні переваги забезпечували у довоєнний період стабільний розвиток ІТ-сектору України, який є одним із ключових в українській економіці, формуючи понад 4% ВВП країни. В Україні функціонують 2118 активних верифікованих ІТ-компаній, з них 50% - сервісні (47% - аутсорсингові та 3% - аутстафінгові), 31% - продуктові, 19% - мають

змішану бізнес-модель [7]. ІТ-сектор – найбільший експортер послуг в Україні: надходження від експорту ІТ-послуг склали у 2021 р. 37,7% загальної суми українського експорту послуг [9]. Найбільшим партнером з досліджень і розробок є США, а основними споживачами ІТ-послуг України на ринку ЄС - Великобританія, Німеччина, Нідерланди та Швеція [10, с. 17].

До 2023 р. обсяги експорту ІТ-послуг з України щорічно збільшувались (рис. 1).

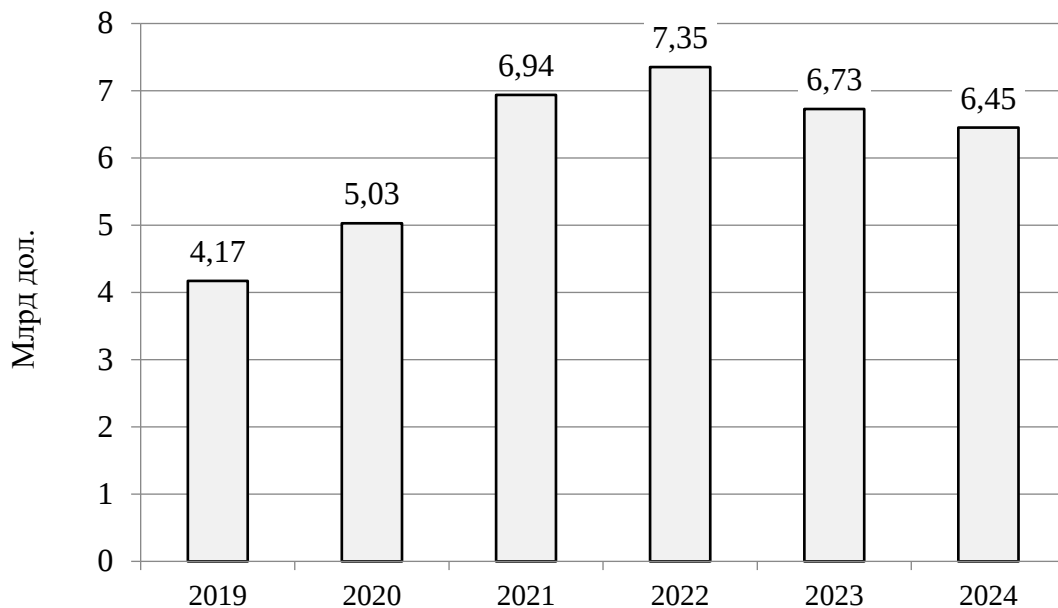

Рис. 1. Експорт ІТ-послуг з України, млрд дол
Джерело: складено за [9]

За підсумками 2022 року обсяг експорту ІТ-послуг досяг рекордної цифри – 7,35 млрд дол., що складало 44,2% загальної суми українського експорту послуг. Починаючи з 2023 р. український ІТ-експорт уперше в своїй історії припинив зростання. Дохід від експорту послуг українських ІТ-спеціалістів знизився на 8,4% до 6,73 млрд дол., що стало найнижчим показником за останні кілька років.

У 2024 р. надходження від експорту ІТ-послуг склали 6,45 млрд дол. (37,4% загальної суми експорту послуг). Головними причинами такого спаду стало сповільнення глобальної економіки та війна. За результатами дослідження IT Research Ukraine, за період повномасштабної війни понад половина українських ІТ-компаній стикалися з розірванням контрактів, а 25% респондентів заявили про втрату понад 40% доходу [11].

Ефективне управління конкурентними перевагами значною мірою залежить від узгодженості між внутрішнім середовищем підприємства та зовнішніми чинниками, що на нього впливають. Логічно, що для формування конкурентних переваг і забезпечення стабільних позицій підприємства на ринку ключове значення має управління внутрішніми чинниками.

Проте, в умовах війни управління конкурентними перевагами ІТ-компаній трансформується у завдання адаптації системи управління до змін зовнішнього середовища, що обумовлено появою низки проблем функціонування ІТ-індустрії.

На сьогодні основними загрозами для ІТ-індустрії виступають такі чинники:

- втрата трудових ресурсів та командної стабільності внаслідок евакуації чи мобілізації до ЗСУ кваліфікованих працівників;
- зниження організаційної гнучкості через ускладнене планування, неможливість довгострокового прогнозування та високий рівень стресу серед працівників;
- недовіра зарубіжних партнерів щодо стабільності отримання послуг з причини воєнних дій;
- скорочення замовлень, заморожування проєктів та зменшення їхніх бюджетів;
- втрата зарубіжних клієнтів внаслідок відсутності можливості особистих зустрічей з ними;
- тимчасове призупинення фінансування українських стартапів зарубіжними інвесторами через високі ризики;
- скорочення внутрішнього попиту на ІТ-

послуги;

- нестійке забезпечення електроенергією та доступом до мережі Інтернет;
- впровадження з 2025 р. в Україні нових правил оподаткування, що збільшує навантаження на підприємців;
- загроза втрати конкурентоспроможності у довгостроковій перспективі внаслідок зосередження ресурсів на підтримці поточних процесів, а не на дослідження і розробки, спрямовані на пошук інноваційних рішень у сфері інформаційних технологій.

Проте, незважаючи на виклики та проблеми, українські ІТ-компанії демонструють вражаючу стійкість. Збереженню ключових конкурентних переваг сприяють такі заходи, як релокація та створення резервних офісів, впровадження кризових планів, налагодження безперервних процесів. Під час війни зростає роль ІТ-індустрії як сфери, що підтримує армію й волонтерські ініціативи.

Висновки. За результатами узагальнення наукових підходів до визначення поняття «конкурентні переваги» нами запропоновано трактувати цей термін як поєднання внутрішніх компетенцій компанії та зовнішніх сприятливих чинників, які в сукупності формують її конкурентоспроможність на ринку. У статті здійснено класифікацію конкурентних переваг українських ІТ-компаній за джерелами походження з поділом їх на дві групи – внутрішні компетенції компанії та зовнішні сприятливі чинники. В умовах війни ефективне управління конкурентними перевагами стало критично важливим чинником для виживання й подальшого розвитку українських ІТ-компаній. Зроблено висновок, що управління конкурентними перевагами у воєнний період вимагає від керівництва компаній виняткової гнучкості, стратегічного бачення та готовності до постійної трансформації. Головним викликом стає збереження людського капіталу, довіри клієнтів і здатності до інновацій в умовах невизначеності.

Список використаних джерел:

1. Бакай В. (2022). Конкурентні переваги підприємства: характеристика та їх оцінка за моделлю Портера. *Modeling the development of the economic systems*, № 2. С. 145-153. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-4-19>.
2. Турияница В.В. (2022). Сучасна парадигма забезпечення конкурентних переваг підприємства на міжнародних ринках. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*, Т. 21. № 3(52). С. 264–278. URL: <http://rinek.onu.edu.ua/article/view/275809>.
3. Цвюк Д.Р., Яворська Н.П. (2017). Теоретичні підходи до розкриття сутності та змісту поняття «конкурентна перевага». *Економіка і суспільство*, Вип. 12. С. 390-396.
4. Вашків О.П., Собко О.М., Смерека С.Б. (2021). *Управління конкурентоспроможністю продукції: навч. посібник*. Тернопіль : ЗУНУ, 272 с.
5. Халімон Т.М. (2017). Управління конкурентними перевагами підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*, Вип. 24. Ч. 1. С. 152-156.
6. Twin A. (2025). *Competitive Advantage. Definition With Types and Examples*. URL: https://www.investopedia.com/terms/c/competitive_advantage.asp.
7. Українська техногалузь на третій рік війни: результати IT Research Ukraine 2024. Стійкість як нова реальність. URL: <https://itcluster.lviv.ua/ukrayinska-tehgaluz-na-tretij-rik-vijny-rezultaty-it-research-ukraine-2024-stijkist-yak-nova-realist/>.
8. Мельник Т., Завгородня Є. (2023). Конкурентні переваги ІТ-сектору України. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*, № 1. С. 42-59.
9. Статистика зовнішнього сектору України. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external>.
10. Нямешук Г.В., Петраш Є.О. (2021). Переваги України на світовому ринку ІТ-технологій. *Економічний простір*, № 176. С. 15-20. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/176-2>.
11. Тарасовський Ю., Білов О. (2025). Український експорт ІТ-послуг падає другий рік поспіль. *Інфографіка*. URL: <https://forbes.ua/news/ukrainskiy-eksport-it-poslug-padae-drugiy-rik-pospil-31012025-26786#:~:text=>

References:

1. Bakai V. (2022). Konkurentni perevahy pidpriemstva: kharakterystyka ta yikh otsinka za modelliu Portera [Competitive advantages of an enterprise: characteristics and their evaluation according to Porter's model]. *Modeling the development of the economic systems*, No. 2. Pp. 145-153. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-4-19>. [in Ukrainian].
2. Turianytsia V.V. (2022). Suchasna paradyhma zabezpechennia konkurentnykh perevah pidpriemstva na mizhnarodnykh rynkakh [The modern paradigm of ensuring competitive advantages of an enterprise in international markets]. *Market economy: modern theory and practice of management*, Vol. 21. No. 3(52). Pp. 264–278. Retrieved from: <http://rinek.onu.edu.ua/article/view/275809>. [in Ukrainian].
3. Tsvok D.R., Yavorska N.P. (2017). Teoretychni pidkhody do rozkryttia sutnosti ta zmistu poniattia «konkurentna perevaha» [Theoretical approaches to revealing the essence and content of the concept of «competitive

advantage». *Economy and society*, No. 12. Pp. 390-396. [in Ukrainian].

4. Vashkiv O.P., Sobko O.M., Smereka S.B. (2021). *Upravlinnia konkurentospromozhnistiu produktsii* [Product competitiveness management]: tutorial. Ternopil : ZUNU, 272 p. [in Ukrainian].

5. Khalimon T.M. (2017). *Upravlinnia konkurentnymy perevahamy pidpriemstva* [Managing the company's competitive advantages]. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Economic Sciences Series*, Iss. 24. Part 1. Pp. 152-156. [in Ukrainian].

6. Twin A. (2025). *Competitive Advantage. Definition With Types and Examples*. URL: https://www.investopedia.com/terms/c/competitive_advantage.asp. [in English].

7. *Ukrainska tekhhalez na tretii rik viiny: rezultaty IT Research Ukraine 2024. Stiikist yak nova realnist* [Ukrainian tech industry in the third year of war: results of IT Research Ukraine 2024. Sustainability as a new reality]. Retrieved from: <https://itcluster.lviv.ua/ukrayinska-tehgaluz-na-tretij-rik-vijny-rezultaty-it-research-ukraine-2024-stijkist-yak-nova-realnist/>. [in Ukrainian].

8. Melnyk T., Zavorodnia Ye. (2023). *Konkurentni perevahy IT-sektoru Ukrainy* [Competitive advantages of Ukraine's IT sector]. *Foreign trade: economics, finance, law*, No. 1. Pp. 42-59. [in Ukrainian].

9. *Statystyka zovnishnoho sektoru Ukrainy / Natsionalnyi bank Ukrainy* [Statistics of the external sector of Ukraine]. National Bank of Ukraine. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external>. [in Ukrainian].

10. Nmeshchuk H.V., Petrash Ye.O. (2021). *Perevahy Ukrainy na svitovomu rynku IT-tekhnologii* [Ukraine's advantages in the global IT technology market]. *Economic space*, No. 176. Pp. 15-20. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/176-2>. [in Ukrainian].

11. Tarasovskyi Yu., Blinov O. (2025). *Ukrainskyi eksport IT-poslug padaie druhyi rik pospil* [Ukrainian exports of IT services fall for the second year in a row]. Retrieved from: <https://forbes.ua/news/ukrainskiy-eksport-it-poslug-padaie-drugiy-rik-pospil-31012025-26786#:~:text=>. [in Ukrainian].